

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра музичної медієвістики та україністики

”ПОГОДЖУЮ”

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

”ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

”ПОГОДЖУЮ”

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА МУЗИКА (X-XVII СТ.)”**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Музикознавство, етномузикознавство, композиція
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.13.3, ОК 3.14.2, ОК 3.15.2)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3), екзамен (4)
Термін викладання	3,4 семестри
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	денна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни „Давня українська музика (X-XVII ст)” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

СИРОТИНСЬКА Наталія Ігорівна – завідувач кафедри музичної медієвістики та україністики, доктор мистецтвознавства

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри *Музичної медієвістики та україністики* «22» червня 2021 р., протокол № 7

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основним завданням дисципліни є ознайомлення студентів із періодами історії української музики, її визначними представниками та етапними працями і дослідженнями. Важливим завданням курсу є з'ясування етапів історії української музики та її визначних представників на тлі аналогічних процесів у європейській історії, представлення сучасного стану національної музикології.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність володіти іноземною мовою.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	

СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 14	Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
РН 4	Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
РН 5	Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
РН 6	Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
РН 7	Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
РН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

PH 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
PH 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 11	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
PH 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
PH 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами																
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс	III курс	IV курс													
						Всього	у тому числі:			Семестри																
	лекційні	інди-відуальні	прак-тич		Кількість тижнів в семестрі																					
					1	2	3	4	5	6	7	8														
	15	15	15		15	15	15	15	15	15																
Давня українська музика (X-XVII ст)	4	3		4	120	120	60			60			2	2												

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
II		4	120	120	60			60
	3	2	60	60	30			30
	4	2	60	60	30			30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 семестр

	Модуль 1. Українська музика на від Середньовіччя до ранньоновітнього часу.	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Музика давньої України X-XIV ст.	
Тема 1	Музична культура прадавніх слов'ян.	2
Тема 2	Фольклорні жанри Княжої доби. Билинна епіка.	2
Тема 3	Інструментальна культура, форми побутування.	2
Тема 4	Церковний спів Київської доби: жанри і форми.	2
Тема 5	Українська невменна нотація: кондакарна і кулізм'яна.	2
Тема 6	Музична культура Галицько-Волинського князівства	4
	Змістовий модуль 2. Українська сакральна монодія у ранньомодерну добу.	
Тема 1	Створення київської нотолінійної нотації.	2
Тема 2	Формування українського типу нотолінійного збірника Ірмологіона.	2
Тема 3	Жанровий репертуар Ірмологіона.	2
Тема 4	Нові музично-стильові форми ірмологійного співу.	2
Тема 5	Взаємодія української монодії та фольклорних джерел.	4
Тема 6	Музичні азбуки та теоретичні праці XVII ст.	4
	Всього годин	30

4 семестр

	Модуль 2. Українська музика XVII-початку XVIII ст.	
	Змістовий модуль 1. Українське музичне барокко.	
Тема 1	Музична освіта в Україні XVI-XVII ст.	
Тема 2	Інструментальна музика українського барокко	2
Тема 3	Зародження традицій вокального багатоголосся.	2
Тема 4	Партесний концерт, структура і зміст.	2

Тема 5	Жанр канту. Українська музична шкільна драма.	2
Тема 6	Микола Дилецький і його «Граматика музикальна».	4
	Змістовий модуль 2. Український музичний класицизм.	
Тема 1	Духовна пісня. Богогласник.	2
Тема 2	Золота доба українського хорового концерту. Загальна характеристика епохи.	2
Тема 3	Максим Березовський. Біографія і творчість.	2
Тема 4	Артем Ведель. Біографія і творчість.	2
Тема 5	Дмитро Бортнянський. Біографія і творчість.	2
Тема 6	Дмитро Бортнянський. Оперна та інструментальна творчість	2
Тема 7	Ранній український симфонізм. Симфонія Овсянико-Куликовського.	2
Тема 8	Максим Березовський. Біографія і творчість.	2
	Всього годин	30

Самостійна робота

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Адаптація візантійської сакральної культури в Україні Княжої доби. Типологія візантійських літургійних книг.	4
2.	Осмогласна система та її музична характеристика.	4
3.	Ранні християнські музично-теоретичні трактати.	3
4.	Форми руського хорового літургійного співу.	3
	Поточний контроль	2
5.	Інструментальні жанри Княжої доби, явище скоморохів.	4
6.	Музика Княжого двору. Співець Митуса.	8
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього годин	30

4 семестр

1.	Україна між Сходом та Заходом, культурні впливи та зв'язки. Музика у братських школах та академіях	4
2.	Музика у шкільній драмі ранньомодерної доби.	4

3.	Ірмолойний репертуар: жанри та форми, напиви.	4
	Поточний контроль	2
4.	Дослідження жанру партесного концерту у працях українських теоретиків.	4
5.	Характеристика жанру духовного концерту у творчості Дмитра Бортнянського в різних редакціях.	4
6.	Симфонія Овсяннико-Куликовського в контексті класичного мистецтва.	6
	Підсумковий контроль (екзамен)	2
	Всього годин	30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка роботи студента складається із сумарного результату оцінювання різних видів навчальної роботи протягом певного часу. До видів навчальної роботи відносяться форми активної та пасивної діяльності студента. Відповідно, розроблена ієрархічна система, в якій пасивні форми оцінюються на порядок нижче аніж активні. До пасивних форми включають відвідування лекцій та ведення конспекту, конспектування обов'язкової літератури, виконання самостійної роботи, відвідування фольклорних мистецьких і наукових заходів тощо. Активні форми роботи вимагають виявлення студентом власних здібностей, вмінь, ініціативи, логічного та креативного мислення і т.д. Це виступи на семінарських заняттях, підготовка та захист наукових рефератів, виступи на конференціях і т.д.

При розробці шкали оцінювання видів навчальної діяльності враховано всі види аудиторної та поза аудиторної роботи, що відповідає загальним положенням вищих навчальних закладів, а також враховано специфіку роботи кафедри музичного фольклору. Таким чином до основних нормативних форм роботи додається виконання молоддю науково-пошукових досліджень, а саме: опрацювання спеціалізованої літератури, підготування рефератів та виступи з доповідями на студентських конференціях.

Шкала оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної роботи	стаціонар	
	Оціночні бали (за об'єм роботи)	Всього
3,4 семестр		100
<i>поточний контроль</i>		60

Відвідування лекцій		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	15
Конспектування додаткової літератури	1 x 15	15
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
підсумковий контроль (залік, екзамен)		40
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		35
б) неповні відповіді на три запитання		20
в) відповідь на два запитання		20
г) відповідь на одне запитання		10
Відповідь на додаткове запитання		5

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Репродуктивний.
3. Метод проблемного викладення.
4. Частково-пошуковий, або евристичний.
5. Дослідницький

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Антонович М. Літургійна музика візантійсько-слов'янського обряду. *Musica sacra*: Збірник статей з історії української церковної музики. Львів: Інститут українознавства, 1997. 35-52 с.
2. Грінченко М. Історія української музики. Вступ. 1. Загальні уваги до історії української музики. Київ 1922 (друге вид.: Нью-Йорк 1961). 126 с.
3. Грица С. Зв'язок української епічної традиції з давньоруською. *Слов'янське літературознавство і фольклористика*. Вип. 11. Київ 1976. 132-163 с.
4. Кіндратюк Б. *Нариси музичного мистецтва Галицько-Волинського князівства*. Львів-Івано-Франківськ 2001. 146 с.
5. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. Львів, 1995. 180 с.
6. Корній Л. Історія української музики: Тема II. Музична культура IX першої половини XV ст., частина перша. Київ-Харків-Нью-Йорк 1996. 258 с.
7. Крип'якевич П. Артистична форма 118 псалма. *Kalofonia*: Збірник статей з історії церковної монодії та гимнографії. Львів: ЛБА, 2002. С. 283-297.
8. Маценко П. Нариси до історії української церковної музики. Вінніпег: Видання М.Т.Б. Роблін, 1968. 86 с.
9. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Львів: Видавн. ЛБА, 2002. 352 с.
10. Ушкалов Л. Світ українського барокко. Харків: Око, 1994. 348 с.
11. Цалай-Якименко О. Київська нотація як релятивна система (за рукописами XVI-XVII століть). *Українське музикознавство*: Зб. ст. Київ, 1974. С. 36-46.
12. Цалай-Якименко О. Київська школа музики XVII ст. Монографія. Київ-Львів-Полтава 2002. 468 с.

13. Цалай–Якименко О. Перекладна півча література XVI-XVII століть в Україні та її музично-віршова форма. *Записки НТШ*. Т. 226 (Праці Музикознавчої комісії. Львів 1993. С. 11-40.
14. Антонович М. Партесна музика в українських церквах доби Козаччини // *М. Антонович. Musica Sacra*. Львів 1997. С. 144-165.
15. Антонович М. Українські співаки на Московщині в XVII ст. *Musica sacra*. Збірник статей з історії української церковної музики. Львів, 1997. С. 46- 58.
16. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст. Київ: Музична Україна, 1978. 168 с.
17. Герасимова-Персидська Н. Італійські впливи в українській музиці XVII ст. *Музична культура Італії та Франції: від барокко до романтизму (проблеми стилю та міжкультурних контактів)*. Збірник статей. Київ 1991. С. 14-28.
18. Ісаєвич Я. Освітній рух в Україні XVII ст.: східна традиція і західні впливи. *Київська старовина*. 1995. С. 78-92.
19. Ісаєвич Я. Братства і українська музична культура XVI-XVIII ст. *Українське музикознавство*. Київ, 1971. С. 46-62.
20. Вечерський В., Белашов В. Максим Березовський і гетьманський Глухів (до 250-річного ювілею славетного композитора). Київ - Глухів: Українознавство, 1995. С. 78-94.
21. Витвицький В. Максим Березовський: життя і творчість. Jersey City, 1974. 96 с.; передрук. Львів: Логос, 1995. 86 с.
22. Волинський Й. Дмитро Бортнянський і Західна Україна. *Українське музикознавство*. Київ: Музична Україна, 1971. 112-132.
23. Іванов В. *Дмитро Бортнянський*. Київ: Музична Україна, 1980. 128 с.
24. Соневицький І. Артем Ведель і його музична спадщина. Нью-Йорк 1966. 168 с.
25. Юрченко М. Максим Березовський: Огляд біографічних матеріалів. *Українське музикознавство*. Київ: Музична Україна, 1984. с. 124-136.

Допоміжна література

1. Ляшенко І. Національні традиції як історичний процес. Київ 1973. 246 с.
2. Фільц Б. Джерела музичної культури / *Дзвін*, 1990. — № 11. — С. 138-141.
3. Корній Л. Історія української музики: Вступ, частина перша. — Київ–Харків–Нью-Йорк 1996. — 356 с.
4. Сокальський В. Руська народна музика. Київ 1959. 136 с.
5. Колядки і щедрівки. Київ 1965. 56 с.
6. Історія української музики у шести томах. Т. 1, Київ 1989. С. 20-43, 138-143.
7. Корній Л. Історія української музики: Вступ, частина перша. Київ–Харків–Нью-Йорк 1996. С. 14-41.
8. Грица С. Зв'язок української епічної традиції з давньоруською. *Слов'янське літературознавство і фльклористика*. Вип. 11. Київ 1976, с.
9. Панич О. До проблеми вивчення музичного мистецтва скоморохів, *Українське музикознавство*. Вип. 17. Київ 1982. С. 20-32.

10. Тоцька І. Фреска «Скоморохи» в Софії Київській. *Музика*, 1990.№ 6. С.18-20

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- <https://icm.ucu.edu.ua/>
- <https://parafia.org.ua/biblioteka/unikalni-rukopisy/>
- <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000281?fbclid=IwAR2COgYodYwgc80r5WIKhtDk568dP4z35AcezZumjmJ9LPcG6ue4YRi2NN0>
- <https://polona.pl/item/irmologion,MjQ2OTYwMjA/4/#info:metadata>
- <https://www.decani.org/>
- <http://www.unmercenary.com/chant/glchant.html>
- <https://diasporiana.org.ua/mistetstvo/>
- http://artedu.in.ua/Metodychne_zabezpechennia/Skrypnyk-Istoriia-ukrainskoi-muzyky-tom-1.php
- <http://ukrnotes.in.ua/vstup.php>
- <https://ukrainianlive.org/>
- <https://archive.org/details/ukrmuz2016>
- <http://litopys.org.ua/istkult2/ikult230.htm>
-